

Съфинансирано от
Европейския съюз

**Ръководство за професионалисти
Приобщаващо образование и технологии:
от теория към практика**

ABLE TO RISE

Крайната цел на това ръководство е да бъде изчерпателен и актуален ресурс за всички участници в образователния процес, които се интересуват от осъществяването на приобщаващо образование реалност, като им помогне да работят за приобщаването на учениците с физически и други увреждания, за да им се даде възможност да достигнат своите максимална образователна степен и по този начин да допринесе за създаването на по-приобщаващо европейско общество.

Project ERASMUS+ nº 2021-1-ES01-KA210-ADU-000034062

Съфинансирано от
Европейския съюз

Проектът "ABLE TO RISE" е съфинансиран от Европейския съюз. Мненията и възгледите, изразени (в това съобщение за пресата/публикация/т.н.), са на автора(ите) (име на училището или организацията за образование и обучение) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Испанската служба за интернационализация на образованието (SEPIE). Нито Европейският съюз, нито Националната агенция SEPIE могат да бъдат държани отговорни за тях.

FAMMA
Cocemfe Madrid

Това ръководство е резултат от проекта за приобщаващо образование „Able to Rise“ (Способен да расте). Проектът е реализиран от FAMMA (Мадрид, Испания), в сътрудничество с „Човешност и дълголетието“ (София, България).

Erasmus+

Настоящата публикация е изготвена с финансовата подкрепа на програмата "ERASMUS+" на Европейския съюз.

Автори на съдържанието:

FAMMA- Cocemfe Madrid: Марта Моран Оливенза-специален педагог, Джема Бенито Замора – Европейски програми
Humanity and Longevity : Росица Христова – педагог и специалист социални дейности; Петя Демирева – социален педагог.

Редактирано и проектирано от: David León
www.bigonedesign.es

Това произведение е лицензирано под лиценза на Creative Commons
Признание - некомерсиално - без производни произведения

ВЪВЕДЕНИЕ

Проект: „Able to Rise“

1. КАК ДА ВЪРВИМ КЪМ ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ стр. 8

Предизвикателства и потребности в съвременното образование:
разнообразие в образователната система

Образователни принципи за приобщаване

Универсален дизайн на обучението (UDL): средство за истинско включване

2. ПРИОБЩАВАЩА УЧЕБНА СРЕДА: ТЕХНОЛОГИЯТА КАТО СЪЮЗНИК стр. 12

Достъпност в образователната среда:
физически пространства и дигитални пространства

Проектиране на приобщаващи класни стаи и пространства за отдих,
интегриращи технологични ресурси

Използване на помощни технологии и интерактивни
ресурси в приобщаваща среда

3. ПОЛЕЗНИ РЕСУРСИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ТЕХНОЛОГИЯТА КАТО ИНСТРУМЕНТ КЪМ ВКЛЮЧВАНЕ стр. 16

Насоки за достъпност

Образователни и технологични ресурси

Организации и поддържащи мрежи.

4. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ: ПРАКТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ стр. 20

ПРЕПРАТКИ

ОПОЗНАЙТЕ НИ!

КОИ СМЕ НИЕ?

FAMMA

— Cocemfe Madrid —

(Асоциация на хора с физически увреждания и ограничени възможности - Мадрид)

FAMMA е неправителствена организация която има за цел да подобри качеството на живот на хората, които представлява и на техните семейства, насърчавайки личната им автономия, активното им участие в обществото и вземането на решения.

91 593 35 50

Calle de Galileo, 69 28015 Madrid

famma@famma.org

www.famma.org

Humanity & Longevity

„Хуманност и Дълголетие“ ООД е организация, посветена на грижите и директната работата с възрастни хора, хора с увреждания, групи от населението в риск от социално изключване и деца със специални образователни потребности и техните семейства.

+359 877 611 652 / +359 877 116 169 / +359 877 116 161

Гр. София, бул. "България" № 53

dylgoletie@abv.bg

www.dylgoletie.bg

Приобщаващото образование не означава просто поставяне на всички ученици в една класна стая, а предоставяне на всеки от тях на инструментите и ресурсите, необходими за успех. Технологията играе основна роля в този процес

Thomas Hehir

**Резултати от проекта:
Повече от 150 професионалисти,
участвали в обучителните
тренинги.**

ABLE TO RISE

Е европейски проект, чиято цел е да разшири и допълни обучението по техники, методологии и технологични инструменти (ИКТ) от гледна точка на приобщаващо образование на образователни специалисти, които работят с ученици с увреждания.

Крайната цел на предложението е да насърчи личната автономия, междуличностните отношения, социалните умения, самочувствието и адаптирането към средата сред непълнолетните с увреждания, като допринесе за ученето и участието в образователната среда.

Проектът „ABLE TO RISE“ не част от европейската програма „ERASMUS+“ и **организации от Испания и България** си сътрудничат в него, като по този начин насърчават сътрудничеството между организации от различни страни за обмен на идеи, практики и опит, **които позволяват подобряване на образованието в Европа, в рамка, която се застъпва за истинско включване.**

Проектът ни позволи да си сътрудним с различни образователни институции и хора, ежедневно ангажирани с ежедневието на децата с увреждания: управленски екипи, учители и специалисти, социални педагози и други специалисти и разбира се със семейства.

Бяха използвани ресурси, които ще представим по-долу и насоки за правилното им използване и ползите от тях, като по този начин се **стремим да превърнем всички тези образователни специалисти в хора**, които чрез своя професионализъм и лични качества ще донесат промяната в детските градини и училища чрез:

- Проява на загриженост относно това, което се случва както вътре, така и извън образователната институция;
- Имат нагласи по отношение на необходимостта да образуват за себе си и другите;
- Да приемат многообразието и предизвикателствата, които биха допринесли за повишаване на качеството на приобщаващото образование;
- Да генерират и приложат в практиката си наистина значими знания, умения и подходи.

1 КАК ДА ВЪРВИМ КЪМ ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Когато говорим за **приобщаващо в образование**, имаме предвид постоянно търсене на нови и по-добри начини да се отговори на многообразието на учениците, оценявайки това от положителна гледна точка и възможност за навлизане в нови пътища, които са в съответствие с новата реалност.

Предизвикателства и потребности в съвременното образование: разнообразие в образователната ситема

Настоящата реалност е насочена към постигането на Целите за устойчиво развитие (Дневен ред 2030, ООН), което включва качествено образование, което се стреми да: **гарантира приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички.**

Образованието непрекъснато се сблъсква и трябва да реагира по подходящ начин на множество ситуации, подчертавайки в този случай разнообразието, присъстващо в образователната област по отношение на образователните потребности. Съществуването на това разнообразие предполага, че учениците показват разнородни характеристики, които генерират нужди, изискващи множество отговори.

Приобщаващото образование се основава на Принципи за справедливост и предоставяне на равни възможности за всички

Предоставянето на качествено образование на всички ученици е универсално право, така че е право на **всички ученици** (Всеобща декларация за правата на човека, 1948 г.).

Тази идея изглежда включена в различни документи, сред които се откроява:

„Конвенция за правата на детето“ (1989 г.) **Член 28:** Всяко дете има право на образование и е задължение на държавата да осигури поне безплатно и задължително начално образование. Прилагането на училищна дисциплина трябва да зачита достойнството на детето като човешка личност.

„Конвенцията за правата на хората с увреждания“ **Член 24:** Държавите-членки признават правото на образование на хората с увреждания. С оглед на реализирането на това право без дискриминация и на базата на равни възможности, държавите - страни по споразумението, ще осигурят приобщаваща образователна система на всички нива, както и учене през целия живот.

По този начин е необходимо училището да трансформира своята култура, организация и образователни практики, за да може да се погрижи за цялото многообразие, присъстващо в него, и да се справя с предизвикателството на приобщаването.

Образователни принципи за приобщаващо образование

Мел Айнскоу, водещ експерт по приобщаващо образование, ни напомня,

че: приобщаващото образование е **ключът към отличните постижения в образованието**. Той също така назовава споразумението, което произтича от конференцията Образование 2030 (ЮНЕСКО):

„Включването и равнопоставеността в и чрез образованието е крайъгълният камък на трансформиращата образователна програма и затова ние се ангажираме да се справим с всички форми на изключване и маргинализация, различия и неравенства при достъпа, участието и резултатите от обучението. **Никоя образователна цел не трябва да се счита за постигната, освен ако не е постигната за всички.** (Декларация от Инчхон за образование 2030 г.).

Следователно, въз основа на горното, може да се каже, че:

Приобщаващото образование е принцип за насърчаване на равни възможности и равнопоставеност в образованието. Целта на приобщаващото образование е да достигне до всеки, и **затова образователните институции трябва да могат да гарантират равенство и социална справедливост и да се справят с образоването на всички ученици, независимо от техните особености.**

И реалността е, че както казва Джерардо Echeita (2017), прилагателното „включващо“ се добавя към термина „образование“, **защото все още не отговаря на необходимите условия, за да отговори със справедливост.**

По този начин, за да бъдат предложенията, проектирани като приобщаващи, действително те трябва да се основават на принципи, като (Booth and Ainscow, 2011):

- Уважение към приобщаващите ценности и прилагането им в

действие (право, равенство, доверие, участие, общност, оптимизъм...), за да гарантирате положителна и обогатяваща визия за многообразието.

- Увеличаване на участието на учениците в учебните дейности, тъй като всеки един от тях е основният активен участник в тяхното изграждане.
- Стремж към намаляване на изключването, дискриминацията и бариерите пред ученето и участието, като в същото време се разчупват стереотипите и предразсъдъците, които са били вкоренени от години както в обществото, така и в образователните институции.
- Ангажиране към сътрудничество и подкрепа между всички участници (учители, семейства, мениджърски екип, специалисти), за да се гарантира, че всички ученици ще достигнат максималното развитие на своя потенциал.

И разбира се: Признанието, че включването в образованието е аспект на включването в обществото, защото училището не е да си сам по пътя си. И в допълнение - за включването на всички членове в училищната общност, училището трябва да разшири своя мироглед към средата, която го заобикаля.

Универсален дизайн на обучението (UDL): средство за истинско включване

Универсалният дизайн за обучение (UDL) произлиза от универсалния дизайн (UD), предложен от Рон Марс (1970) в областта на архитектурата. Установено е, че този подход е от полза не само за хората с увреждания, тъй като разнообразието е присъщо на всяко човешко същество, така че предлагайки различни алтернативи, то е от полза за

всички хора и им позволява да изберат най-подходящия вариант по отношение на тяхната индивидуалност.

По този начин UDL е педагогически подход, който се стреми да предостави равни възможности за учене на всички ученици, независимо от техните особености, въз основа на предпоставката, че всички пречки пред ученето трябва да бъдат премахнати от самото начало.

За да се постигне това, неговите три основни принципа са:

- **Множество начини на представяне:** предлагат достъп до съдържание и информация по различни начини за насърчаване на мотивацията на учениците.
- **Множество действия и изразяване:** позволяват на учениците да се изразяват по много начини, така че да останат активни в собствения си учебен процес.
- **Множествено начини за разбиране:** предлагане на алтернативи, така че учениците да могат да разбират и учат.

По този начин тези принципи са насочени към всички ученици, без да прилагат индивидуализирани отговори, които не насърчават реалното и равно участие на учениците с увреждания. Освен това те следват образователната линия, че трудностите при достъпа до учене не се крият само в човека по отношение на способностите или уменията, а в самото естество на материалите, медиите или методите на преподаване, които са твърде еднообразни и не задоволяват индивидуалните потребности на обучаващите се.

Освен това, конкретно са подчертани редица предимства за студенти с физически увреждания:

- Усигуряване на по-ефективен достъп до Учебната програма, чрез премахване на физическите и когнитивните бариери.
- Развитие на адаптивни умения за насърчаване на независимостта, преодоляване на ограниченията и разработване на ефективни стратегии за учене;
- Насърчаване на самочувствието и мотивацията, чрез предлагане на значими възможности за учене и успех;

- Подготовка за живот и реално включване.

В заключение, чрез UDL се зачита перспективата на приобщаването, като се обръща внимание на образователните нужди и се прави функционално, чрез гарантиране на реалното участие на учениците в процеса на преподаване-учене и в живота на образователните центрове.

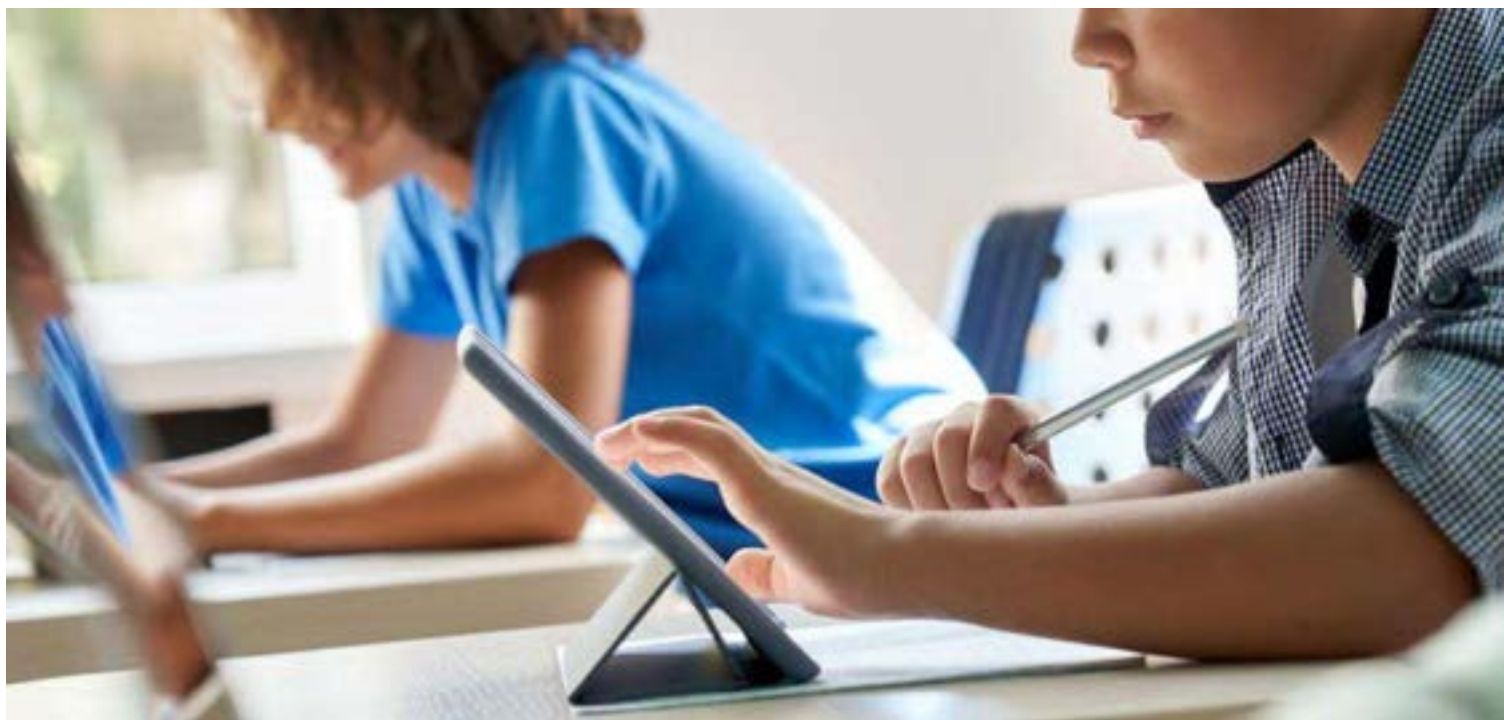
Основни принципи на универсалния дизайн за учене (UDL)

Предоставяне на множество форми на:

ДОСТЪП ДО	<p>Ангажимент <i>Афективни мрежи</i> <i>"Защо" на ученето</i></p> <hr/> <p>Предоставяне на опции за привличане на интереса</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оптимизиране на индивидуалните и автономност. • Оптимизиране на релевантността, стойността и автентичността. • Минимизиране на заплахите и отвличане на вниманието. 	<p>Представителство <i>Мрежи за разпознаване</i> <i>"Какво" на ученето</i></p> <hr/> <p>Предоставяне на опции за възприемане</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предлагане на начини за персонализиране на показването на информация. • Предлагайте алтернативи за слухова информация. • Предложете алтернативи за визуална информация. 	<p>Действие <i>Стратегически мрежи</i> <i>"как" на ученето</i></p> <hr/> <p>Предоставяне на опции за физическо действие</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разнообразни методи за реагиране, навигация и взаимодействие. • Оптимизиране на достъпа до помощни средства и помощни средства и технологии.
	<p>строителство</p> <hr/> <p>Предоставяне на опции за поддържане на усилия и постоянство и постоянство</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подчертаване на значимостта на целите и целите. • Промяна на изискванията и ресурсите за да оптимизирате предизвикателствата. • Насърчаване на сътрудничеството и комуникация. • Увеличете обратната връзка, ориентирана към майсторството. ориентирана обратна връзка. 	<p>Предоставяне на опции за Език и символи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разяснете лексиката и символите. • Изяснете синтаксиса и структурата. • Подпомагане на декодирането на текстове, математически и символи. • Подпомагане на разбирането между различните езици. • Илюстриране чрез множество медии. 	<p>Предоставяне на опции за изразяване и комуникация</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използване на множество медии за комуникация. • Използване на множество инструменти за конструиране и съставяне. • Развиване на умения за работа със степенувани подкрепа за практикуване и изпълнение.
	<p>интернализация</p> <hr/> <p>Предоставяне на опции за саморегулиране</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на очакванията и убеждения, които оптимизират мотивацията. • -Улесняване на уменията и стратегиите за справяне с предизвикателствата. 	<p>Предоставяне на възможности за разбиране</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активирайте или осигурете предишни знания. • Подчертаване на модели, ключови характеристики, основни идеи и връзки между тях. • -Насочвайте обработката, визуализиране и манипулиране на информацията. • Максимално пренасяне и обобщаване на информацията. 	<p>Предоставяне на възможности за изпълнителната функция</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насочване на подходяща цел подходящо поставяне на цели. • Подпомагане на планирането и разработване на стратегии. • Улесняване на управлението на управление на информацията и ресурсите.
ЦЕЛ	Експерти стажанти	Находчиви и знаещи	Стратегически и целеустремени

2 ПРИОБЩАВАЩА УЧЕБНА СРЕДА: ТЕХНОЛОГИЯТА КАТО СЪЮЗНИК

Създаването на приобщаваща учебна среда е от съществено значение за гарантиране на ефективното включване на всички ученици в образователната сфера. В случай на ученици с физически увреждания е необходимо да се **осигури образователна среда, която насърчава тяхното активно участие и равни възможности.**

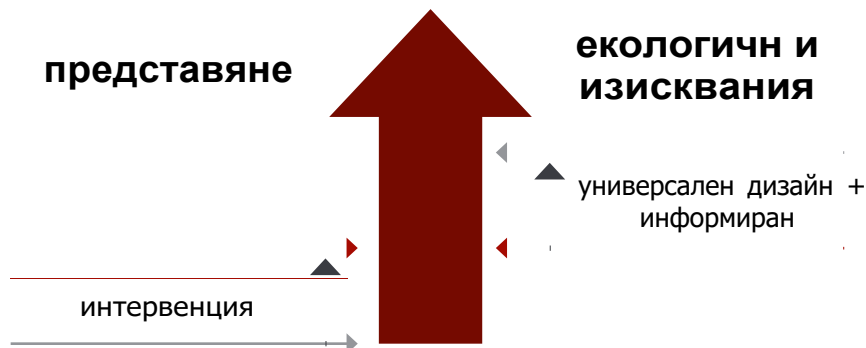
За да направите това, в допълнение към отчитането на изложените линии на DUA, е необходимо технологиите и всичко, което те включват да бъдат представени като съюзник на преобщаващото образование.

Това не само подобрява достъпността, но също така предлага възможности за овластяване на ученици с физически увреждания чрез предоставяне на инструменти, които им позволяват да участват активно и смислено. В същото време гъвкавостта, предлагана от технологията, не само подпомага

учениците с физически увреждания, но и облагодетелства учениците с физически увреждания, но и обогатява образователния опит на всеки чрез насърчаване на разнообразието от подходи към ученето и участието.

Следователно е време да се потвърди как интегрирането на технологични ресурси в приобщаваща среда засилва ангажимента на образователната общност за равни възможности и приобщаване, подкрепяйки създаването на среда, която позволява на всеки един ученик, включително

» При обучението на ученик със специални нужди, разликата между представянето в училище и индивидуалните му изисквания е голяма. За да се намали тази празнина, трябва да е на лице осъзнаване и правилно прилагане на принципите на универсалния дизайн на обучението.

ученици с физически увреждания, да достигат своя максимален потенциал.

Достъпност в образователната среда: физически пространства и дигитални пространства

Физическата учебна среда играе решаваща роля за приобщаването и е повече от законово изискване, това е **етична необходимост, която насърчава равните възможности.**

Поради тази причина е от съществено значение да се адаптира цялото училище: образователното пространство и не само класната стая, но и всички пространства и стаи, които го съставяват: вход, коридори, външни площи, зелени площи, зони за отдых, библиотеки, специализирани класни стаи, кабинети...

В този смисъл Universal Design of Learning (UDL), в полза на включването и реалното участие на ученици с физически увреждания, се застъпва за **премахването на архитектурните бариери**, което включва осигуряването на рампи за достъпна среда, асансьори, широки врати и подходящи мебели в класните стаи, както и ясни и четливи табели за улесняване на ориентацията и правилното придвижване на учениците.

От друга страна, в момента дигиталната революция в образованието доведе до признаването на важността на **достъпността във виртуални среди за обучение**, подчертавайки

необходимостта от проектиране на цифрови платформи и ресурси, които също следват принципите на UDL.

Тук критична точка е уеб достъпността, и необходимостта от гаранция, че образователните уебсайтове отговарят на стандартите за достъпност, което позволява използването на екранни четци и други помощни технологии.

Проектиране на приобщаващи класни стаи и пространства за отдых, интегриращи технологични ресурси

Ако преди говорихме за това, че целият училищен корпус е пространство за учене, време е да се съсредоточим върху пространството за учениците - класната стая, местата за почивка - и двете могат да бъдат допълнително обогатени чрез включване на технологиите.

еКонфигурацията на класните стаи и местата за отдых играят решаваща роля в насърчаването на приобщаващото образование за ученици с физически увреждания. Следователно е необходимо да се вземат предвид редица аспекти, които позволяват активното и равноправно участие на всички ученици.

Класните стаи, за да отговорят на настоящите социални изисквания и предвид особеностите на всяка от тях, трябва да имат подходящ дизайн. Това

означава, че споменатото пространство има капацитета да адаптира различните зони и мебели, за да отговори на нуждите на учениците с физически увреждания. Може да включва: регулируеми седалки, които позволяват на децата в инвалидни колички да седят удобно, и регулируеми на височина маси за адаптиране към различни височини и нужди за достъп.

В рамките на класната стая организацията на пространството също е от решаващо значение. Необходимо е да бъде организирано така, че да е достъпно за всички, включително всички образователни материали и ресурси за да са в обсега на учениците

В този смисъл е необходимо да се подчертае, че ако има технологични устройства в класната стая (екранни четци, допълващи и алтернативни комуникационни приложения...), те трябва да бъдат част от нея по стандартизиран начин. Възможността да бъдат използвани по всяко време трябва да бъде гарантирана като право, тъй като понякога ограничаването на използването им може същевременно да **ограничи шансовете на учениците за успех в учебния процес, както и техния достъп, участие и комуникация.**

Що се отнася до местата за отдых или зоните за отдых, те се превръщат в основни места за социализация и развитие на потенциала на учениците.

Ефективното интегриране на помощни технологии и интерактивни ресурси в приобщаващото образование подкрепя създаването на образователна среда, която цени и подкрепя разнообразието от способности, като по този начин се засилва ангажимента към приобщаващо образование.

Проектирането на приобщаващи пространства за отдих позволява на всеки да взаимодейства и да общува с връстниците си по пълноценен и смислен начин.

Тези пространства трябва да имат предвид достъпа до оборудване за игра (адаптирани люлки, рампи за достъп, стабилни повърхности...), но също така и до зони за почивка, тъй като само по този начин взаимодействието и социализацията между децата ще бъдат гарантирани по удобен и справедлив начин.

Освен това, както в класната стая, достъпът и използването на технологични устройства трябва да бъдат гарантирани и по време на тези спокойни моменти. Ако технологията бъде въведена, тя може да направи развлекателните дейности още по-достъпни и привлекателни (например чрез виртуална реалност) и да улесни комуникацията и сътрудничеството между връстници, насърчавайки социалното взаимодействие в приобщаваща среда за игри.

Използване на помощни технологии и интерактивни ресурси в приобщаваща среда

Този раздел е представен като заключение към предишните точки и въведение към следващата глава, тъй като помощните технологии и интерактивните ресурси играят основна роля в създаването на приобщаваща учебна среда за ученици с физически увреждания и обогатяването на образователното включване.

Помощната технология е предложена като средство за преодоляване на бариерите, пред които са изправени

учениците с физически увреждания при достъпа до учебната програма и комуникацията, тъй като включва широк набор от устройства и инструменти, предназначени да подобрят независимостта и участието в образователната среда.

Включването се благоприятства и чрез прилагането на интерактивни ресурси. Освен това, ако използването му е свързано с партньорско сътрудничество, то позволява предлагането на нови възможности за получаване на подкрепа в академични и социални дейности.

В заключение, помощните технологии и интерактивните ресурси не само премахват бариерите, но също така дават възможност на учениците като цяло и по-специално на учениците с физически увреждания, като предоставят инструментите и подкрепата, необходими за пълноценно участие в тяхното образование. Тези ресурси насърчават автономността и независимостта, като същевременно укрепват равните възможности в образователната сфера.

По този начин се откриват някои предимства за учащите:

- Подобряване на достъпа до съдържанието, чрез предлагане на по-голямо разнообразие от възможности;
- Привличане на вниманието и повишаване на мотивацията на учениците;
- Насърчаване на автономността, любопитството и самообучението;
- Адаптиране към нуждите на

потребителя (съответствие човек-машина), което помага за преодоляване на ограниченията, произтичащи от увреждането.

Що се отнася до образователните специалисти:

- Предлагайте множество възможности за отговор чрез малко ресурси;
- Непрекъснато оценявайте ефективността и ефикасността на предложените ресурси, както и възможността за въвеждане на модификации;
- Отговаряйте по подходящ начин на разнообразните нужди на учениците;
- Приспособете се към социалния напредък на настоящето и бъдещето по-подготвени за тези от бъдещето.

Въпреки това, в същото време трябва да се вземе предвид, че може да има редица недостатъци, които професионалистите и образователните центрове трябва да знаят, за да се опитат да ги намалят или премахнат, като най-важните за избягване са:

- Липсата на познания и подготовка на професионалистите, които ще ги прилагат, тъй като това може да предизвика известен отказ от използването им;
- Липса на адекватна оценка на нуждите и извършване на необходимите корекции, за да се гарантира достъп;
- Неправилно определяне на целите за постигане и низбиране на неподходящи средства за постигането им.

Помощните технологии и интерактивни ресурси не само премахват бариери, но и дават възможност на учащите се като цяло и на учащите се с физически увреждания в частност, като им осигуряват необходимите инструменти и подкрепа за пълноценно участие в образованието.

3

ПОЛЕЗНИ РЕСУРСИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ТЕХНОЛОГИИ В ПОЛЗА НА ВКЛЮЧВАНЕТО

Следното подчертава насоки за достъпност, образователни и технологични ресурси и включва организации и мрежи за поддръжка на европейско ниво, които могат да бъдат много полезни за разбирането на достъпността в рамките на Европейския съюз.

Насоки за достъпност

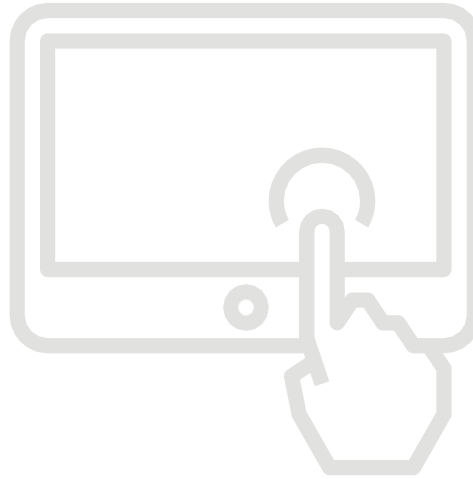
Необходимо е да се задълбочим в насоките, относно достъпността, тъй като те са от съществено значение, за да се гарантира, че предложените технологии, цифрови ресурси и образователни платформи са достъпни за всички ученици и насърчават приобщаващото образование. Някои от основните насоки, които трябва да имате предвид при ученици с физически увреждания, включват:

- **Помощна технология**, която отговаря на реалните нужди на учениците;
- **Съвместимост на технологичните ресурси с помощните технологии.** Технологичните ресурси трябва да са съвместими с помощната технология, използвана за достъп до технологията (екранни четци, алтернативни клавиатури, устройства за гласово управление...);

- **Осигуряване на достъп до ключови функции.** Технологичните ресурси трябва да осигуряват достъп до всички ключови функции с помощта на помощна технология;
- **Персонализиране на интерфейса.** Трябва да са налични опции за размер на текста, контраст, цветовете, дизайн и др., които да се адаптират към предпочитанията и нуждите на учениците;
- **Поддръжка за алтернативни входни устройства.** Технологичните ресурси трябва да поддържат различни входни устройства (джойстици, устройства за контрол на очите и др.), за да позволят ефективно взаимодействие с технологията;
- **Мултимодално съдържание.** Технологичните ресурси, които се предлагат за използване, трябва да предоставят съдържание в множество модалности, като текст, аудио и видео, за да позволят избор във формата на достъп, която най-добре отговаря на конкретни нужди;
- **Поддръжка за екранни четци** за преобразуване на визуално съдържание в звукова реч, което позволява по-голям достъп до съдържание.

Трябва да се направи тест за използваемост за идентифициране на потенциалните бариери пред достъпността, както и редовна поддръжка, за да се гарантира тяхната работа.

Ефективното прилагане на тези насоки допринася за създаването на справедлива и достъпна образователна среда, така че всички ученици и особено учениците с физически увреждания, да могат да участват пълноценно в учебния процес.

**Ползваемост
Необходимо е
тестване, за да
да се идентифицират
рисковете и
потенциалните
барииери пред
достъпността.**

Разширени настройки на устройствата. Функции за достъпност

Струва си да знаете, че операционните системи и търсачките, които използваме най-много в ежедневието си - като Microsoft, Apple или Google - включват разнообразна конфигурация от функции за достъпност, които могат да улеснят използването на различни технологични устройства от учениците със специални образователни потребности.

Apple има екранен четец, различни конфигурации на докосване и чувствителност на екрана при докосване за ученици с двигателни увреждания, променящи се букви и шрифтове за визуална достъпност. Вижте повече на: <https://www.apple.com/es/accessibility/>

Microsoft също предлага настройки, които подобряват достъпността на устройството въз основа на нуждите на потребителите. По този начин е възможно да се адаптират клавишни комбинации, гласова навигация или приложения за транскрипция на текст и аудио, които улесняват достъпа до образователно съдържание. Вижте повече на: <https://www.microsoft.com/es-es/accessibility>

Образователни и технологични ресурси и помагачи продукти

Поддържащ продукт е „всеки продукт (включително апаратура, оборудване, инструменти, технология и софтуер), специално произведен или вече наличен на пазара, за предотвратяване, компенсирание, контрол, облекчаване или неутрализиране на недостатъци, ограничения в дейността и ограничения на участието на хора с увреждания“ (UNE-EN ISO 9999:2023 стандарт за поддържащи продукти)

Има много поддържащи продукти и Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето (ICF), които разграничават различни видове според тяхната функционалност: за лична употреба в ежедневието, за работа, за комуникация за мобилност и т.н.

Тук можете да намерите списък с образователни и технологични ресурси, които могат да улеснят прилагането на UDL и да подобрят достъпността в образователна среда.

Технологиите ни предизвикват да мислим за образованието по-всеобхватно. Това ни принуждава да обмислим как можем да го използваме, за да преодолеем бариерите и да позволим на всички ученици да участват пълноценно в обучението.

Kathy Schrock

Трябва да помним, че за **да въведем технологията по приобщаващ начин в класната стая** и тя да е от полза за учениците с двигателни увреждания и цялата група, трябва внимателно планиране и отчитане на съществуващите нужди, въз основа на възможни ограничения и умения, както и помощни технологични инструменти, които се използват.

Предложените ресурси са:

- **Екранни четци**, които позволяват достъп до устройства и цифрово съдържание чрез текстов разговор в звукова реч;
- **Алтернативни клавиатури**, които се адаптират към възможностите, когато не може да се използва конвенционална клавиатура;
- **Софтуер за гласово разпознаване** за управление на устройства и създаване на съдържание чрез гласови команди;
- **Интерактивни бели дъски и цифрови таблети**, за да могат да взаимодействат с цифрово съдържание по тактилен начин и да могат да се адаптират към нуждите на ползвателя;
- **Усилващи и алтернативни комуникационни приложения** за преодоляване на трудностите при вербална комуникация, чрез символи, изображения и текст, които могат да бъдат избирани чрез докосване или движение;
- **Мишки и посочващи устройства**, адаптирани да реагират на ограниченията на мобилността, чрез устройства, които позволяват по-прецизно взаимодействие с технологията;
- **Виртуална реалност и разширена реалност**, които ще ни позволят да предложим завладяващи и достъпни образователни преживявания за ученици с двигателни увреждания, позволявайки им да изследват виртуална среда и да манипулират цифрови обекти;
- **Достъпни онлайн ресурси за обучение**, които отговарят на указанията за достъпност, за да се гарантира, че образователното съдържание е достъпно за всички учащи;
- **Приложения за планиране и организация**, които помагат на учениците да организират задачите си, да си водят бележки и да управляват времето си ефективно;
- **Онлайн платформи за сътрудничество за улесняване на груповата работав** ситуации, когато има трудности при пътуване;
- **Адаптиран хардуер**, за да се гарантира, че технологията е по-достъпна;
- **Достъпни цифрови образователни ресурси**, които отговарят на разпоредбите за достъпност, за да се гарантира, че учебните материали са достъпни;
- **Образователни приложения**, които осигуряват нов начин за достъп до всяко образователно съдържание по различни начини и са по-мотивиращи. В допълнение, много от тях позволяват проследяване на учебния процес.

Можете да намерите каталог на примери за технически помощни средства, поддръжка продукти и списък с приложения за ученици със специални образователни потребности на адрес: educationabletorise.eu

Подкрепяща мрежа

Ролята, която многобройни организации и мрежи за подкрепа играят в насърчаването на образователното включване и в ефективното прилагане на насоките за достъпност в областта на образованието, е неоспорима.

Някои от тях са представени тук, подчертавайки тяхната роля в предоставянето на ресурси, насоки, подкрепа и застъпничество, за да се гарантира, че хората с физически увреждания имат равни възможности в образованието.

- **Фондации и асоциации:** във всяка страна има социални субекти, които са посветени на насърчаването на включването и благосъстоянието на населението, което обслужват, предлагайки различни ресурси като: програми за подкрепа, ресурси за достъпност, насоки, обучение, като EASPD, например.

- **Мрежи за приобщаващо образование:** Тези мрежи обединяват преподаватели, семейства, ученици и защитници на приобщаването, за да споделят ефективни практики, изследвания и ресурси, свързани с приобщаващото образование, по начини, които насърчават сътрудничеството и взаимното обучение (виж например Мрежата на Европейския съюз за приобщаване Образование и увреждания);
- **Семейни асоциации,** които предлагат емоционална подкрепа, информация и насоки на семействата на учениците и се застъпват за приобщаващи образователни политики и практики;
- **Държавни организации.** В много държави министерствата на образованието поставят специален акцент върху аспектите, свързани с приобщаващото образование и достъпността, като предлагат насоки

Европейската агенция за за специални нужди и приобщаване е организация, която периодично публикува доклади и ресурси за обучение за прилагане на приобщаващо образователни практики в училища в цяла Европа.

на образователните центрове, разработват политики и предоставят финансови ресурси (препоръчваме да посетите Министерството на образованието във вашата страна, за да се информирате за последни новини).

- **Онлайн платформи за поддръжка,** предлагащи ресурси, вдъхновяващи истории и практически съвети за хора с увреждания и техните семейства, включително информация за приобщаващо образование и помощни технологии;
- **Групи за защита на правата,** които насърчават достъпността в технологиите и физическата среда, като се застъпват за стандарти за достъпност и работят, за да гарантират, че технологичните ресурси са приобщаващи. (Виж GAATES, Глобален алианс за достъпни технологии и среди).

Функцията на тези организации и мрежи за подкрепа е многобройна и заедно те допринасят за създаването на образователна и технологична среда, която цени многообразието, защита правата на хората с физически увреждания и насърчава равните възможности в образованието.

4 ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ: ПРАКТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

Това ръководство завършва със серия от препоръки, извлечени главно от събраното съдържание, които се стремят да превърнат включването на ученици с физически увреждания в реалност чрез технологиите.

Започнете с извършване на оценка на реалните нужди във вашата класна стая или образователен център;

Непрекъснато се обучавайте и развивайте професионално, за да научите как да използвате технологията и нейния напредък по приобщаващ начин и как да подкрепяте вашите ученици в техния образователен опит, така че да е обогатяващ;

Уверете се, че всички технологични устройства, използвани в класната стая, са достъпни и съвместими с помощните технологии;

Изберете образователен софтуер и приложения, които са достъпни и отговарят на указанията за достъпност, включително предоставяне на алтернативи за медийно съдържание и опции за персонализиране;

Проектирайте достъпно съдържание. Създавайте и адаптирайте собствено цифрово съдържание, така че да е достъпно за всички ученици;

Запознайте се с помощните технологии, използвани от вашите ученици, и се уверете, че са конфигурирани правилно и са налични в класната стая;

Прилагане на DUA за създаване на достъпна среда, премахване на физически и технологични бариери, които могат да възпрепятстват реалното участие;

Прилагайте принципите на UDL, когато планирате учебни дейности и ползвайте ресурсите на новите технологии, за да предложите различни опции за представяне, изразяване и разбиране, така че всички ученици да могат да участват по смислен начин в обучителния процес;

Насърчаване на сътрудничеството и откритата комуникация между всички участници в образователната сфера, за да се осигури достъпна и приобщаваща учебна среда;

Правете регулярни оценки, за да проверите дали използваната технология е ефективна и отговаря на нуждите на обучаващите се;

Искайте мнението на вашите ученици при подбора на ресурсите, които възнамерявате да използвате.

И не забравяйте:

насърчавайте осведомеността и съпричастността между ученици с и без увреждания, за да допринесете допълнително за приобщаваща среда и гарантирайте съществуването на ясни политики и процедури, свързани с достъпността и приобщаващите технологии на мястото на което работите.

Надяваме се, че като следвате тези практически препоръки, можете да интегрирате технологията ефективно, насърчавайки приобщаването и академичния успех на ученици с физически увреждания.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ ОПИТ

В допълнение към предоставянето на обучение, проектът „ABLE TO RISE” ни позволи да проведем проучване на възприятията, които учителите и специалистите имат за практиките за грижа за многообразието, извършвани в местата, в които работят. Проектът „ABLE TO RISE” достигна до повече от 150 професионалисти и това е част от техния опит:

ПРЕПРАТКИ

Booth, T., & Ainscow, M. (2011). Guide to Inclusive Education: Developing learning and participation in schools.

CERMI (2015). Ръководство за достъпни обучителни технологии. Resource Guide. DOI: 10.4438/030-15-284-8

Echeita, G., & Ainscow, M. (2011). La educación inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de acción para el desarrollo de una revolución pendiente.

IMSERSO (2023). CEAPAT: Достъпност, технологии и дизайн за всички:
<https://ceapat.imserso.es/accesibilidad-tecnologia-diseno-todos>

United Nations (2006). Convention on the rights of persons with disabilities.

ЮНЕСКО (2016). Образование 2030: Декларация от Инчхон и рамка за действие за реализиране на цел 4 за устойчиво развитие: Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички.

Продължавайте да се учите: За повече съдържание посетете нашия уебсайт

educationabletorise.eu

Съфинансирано от
Европейския съюз

